

Sommertilbud på DASGIS

DASGIS bliver en del af den ny DAS (DAS 2004).

Vi har oplevet stor interesse for at få DASGIS allerede. Derfor har vi besluttet, at alle, der køber DASGIS nu, får 50 % rabat på opdatering til den nye DAS indtil 30.11.2004.

Afgifter til DANVA for brug af datamodellen er ikke omfattet af denne rabat.

Opdatering af DAS via internettet

Nu kan nye opdateringer af DAS og DASGIS downloades via NIRAS' hjemmeside: <http://projweb.niras.dk/das>

Den seneste opdatering af DAS2002 eller DASGIS hentes hurtigt på internettet

Her kan alle brugere med serviceaftale bestille et brugernavn og et password og på den måde få adgang til at hente de seneste programopdateringer og ajourførte manualer.

På hjemmesiden findes alle relevante serviceoplysninger, ligesom vi løbende orienterer om nyheder, kurser, møder i brugerklubber m.v. Lige nu finder du f.eks. den

aktuelle prislister, en beskrivelse af DAS-organisationen, spørgeskemaet, som vi har vedlagt dette nyhedsbrev, priser for konvertering af koter til DVR90 og meget mere.

Vi anbefaler, at du holder dig løbende orienteret på vores hjemmeside. På de fleste sider får du adgang uden brugernavn og password.

Problemer med plantegning og længdeprofil? Løs dem her!

Feltet, hvor brønddiameteren gemmes, blev ændret fra et tekstfelt til et talfelt med opdateringen af DAS2000 til DAS2002. For de brugere, der har valgt at gemme brønddimensioner i mm - hvilket er i overensstemmelse med DAS5-formatet - har det medført en

uhensigtsmæssig og tidskrævende opstart af plantegning og ubrugelige længdeprofiler.

Det problem har vi løst ved under "Indstillinger" at give brugeren mulighed for at vælge, hvilken enhed dimensio-

nen skal vises og gemmes i.

DASGIS er også løbende blevet opdateret, bl.a. ud fra en række brugerønsker, og den seneste opdatering kan ligesom DAS2002 hentes på nettet: <http://projweb.niras.dk/das>.

DAS-kursus i Vejle den 17. - 18. marts 2004

Der blev arbejdet hårdt med løsning af opgaver

I uge 12 holdt vi traditionen tro DAS-kursus i Torvehallerne i Vejle

Kurset forløb over to dage. Den første dag gennemgik vi den grundlæggende del af DAS: hvordan data inddateres, importeres og eksporteres, samt hvordan data kan visualiseres både ved plantegning og via DASGIS. Den anden dag brugte vi på de lidt mere specielle funk-

tioner i DAS, herunder, hvordan man via DASGIS kan digitalisere, editere og slette data i DAS. Vi gennemgik også, hvordan der oprettes lister og filtre i DAS, og hvilke øvrige værktøjer der ligger i DAS. Til slut så vi på, hvordan man fra Access kan lave egne rapporter og forespørgsler. Vi var 11 i alt, ni kursister og to undervisere (Torben og Dorte), og det blev to

Der blev diskuteret ivrigt

Der var også tid til hygge.

meget intensive og lærerige dage. Hårdt arbejde, ja, men heldigvis var der også plads til hygge og gode diskussioner.

Digital Værdiansættelse

NIRAS har udviklet en edb-applikation (DiVA) til værdiansættelse af Kloakforsyningens anlægsaktiver, der er registreret i DAS.

Med DiVA kan der beregnes en åbningsbalance, og de efterfølgende års ajourføringer dokumenteres i supplerende tabeller i DAS.

Læs en uddybende beskrivelse på: <http://projweb.niras.dk/das> eller ring til Jimmy Christensen på telefon 9630 6545.

Håndtering af koter opmålt i forskellige systemer

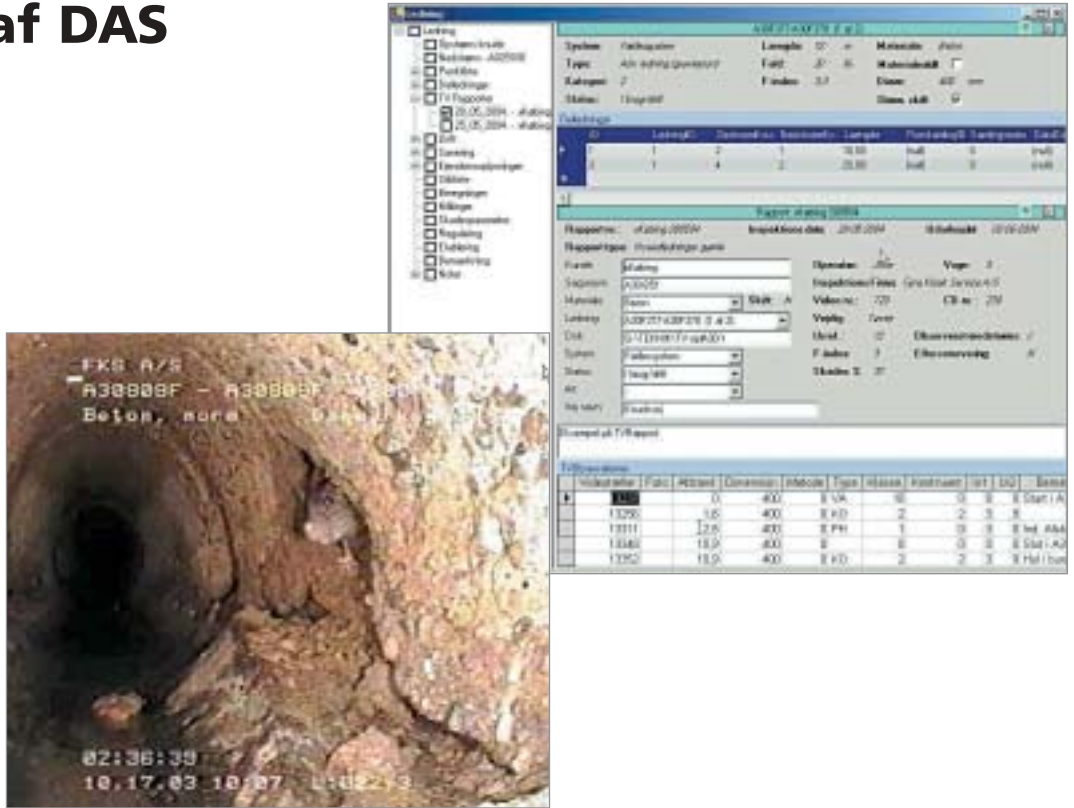
Danmarks nye højdesystem har givet mange kommuner et problem: i DAS er alle koter registreret i Dansk Normal Nul (DNN), mens

nye koter nu afleveres opmålt i DVR90. Variationen mellem DNN og DVR90 er fra +3 cm til -14 cm alt afhængig af lokaliteten, så der kan være afgørende forskelle mellem opmålinger i de to systemer. Derfor er der et stort behov for at konver-

tere de koter, der i DAS kan være registreret mere end 30 forskellige steder, inden nye opmålinger indlæses.

NIRAS tilbyder konvertering af alle koter i DAS2002 fra DNN til DVR90. Priser kan findes på <http://projweb.niras.dk/das>.

Udvikling af DAS

Fra tv-rapportskemaet kan tv-filmen startes, hvis den ligger digitalt

DANVA (Dansk Vand og Spildevandsforening) har netop frigivet den nye data-model for afløbssystemer, som vil blive den nye standard inden for registrering og udveksling af digitale data på afløbsområdet. Med andre ord: en afløser for DAS5-formatet.

Den nye datamodel giver mulighed for at registre og udveksle en lang række nye data, som ikke tidligere kunne gemmes i DAS, og modellen giver os mulighed for at beskrive vores afløbssystemer endnu bedre i fremtiden.

Brugervenlighed i højsædet

For at DAS kan udnytte alle de nye muligheder, skal der ske en opdatering og videreudvikling af DAS. Vi vil samtidig benytte lejligheden til at ændre brugerfladen på flere punkter, således at det bliver nemmere at tilgå og overskue de store mængder data i databasen.

For at give optimal overskuelighed i tabellerne har vi valgt at inddele skemaerne i en række 'delskemaer', som brugeren kan

slå til eller fra i det omfang, de er relevante i den konkrete arbejdsituation. I skemaets venstre side vil der være en træstruktur, hvor man hele tiden kan se, hvilke 'delskemaer' der aktuelt er data i for den valgte knude eller ledning.

Træstrukturen vil samtidig gøre det væsentligt lettere at have overblik over, om der f.eks. er flere tv-rapporter på en given strækning, og hvornår de enkelte rapporter er dateret.

Nyheder og forbedringer

Plantegning erstatter vi med DASGIS, som mange allerede kender. Her præsenteres data som en kloakplan med stik, brønd-, og ledningsoplysninger og med grundkort som baggrund.

DASGIS videreudvikles, så den grafiske brugerflade kan være den primære adgang til data. DASGIS er således et egentligt GIS-værktøj, hvorfra data kan editeres, oprettes og slettes.

I GIS-fladen kan der illustreres en række

temaer, f.eks. ledningernes renoveringsindex med angivelse af observationer fra tv-inspektionen.

I den nye datamodel registreres stik på samme måde som ledninger og brønde. Derfor vil der i den nye DAS også være mulighed for at registrere stikledninger og skelbrønde samt tv- og brøndrapporter for stik.

DAS-programmet udvides med en række kontrolværktøjer og opdateringsrutiner, ligesom rapporteringsmodulet gennemgås og tilrettes.

Ny DAS klar i eftersommeren 2004

Vi håber, alle vores brugere vil tage godt imod den nye DAS, som vi forventer vil være klar til udsendelse i august/september 2004.

Konvertering, tilretning og kontrol af DAS-databasen

Vi får ofte forespørgsler om hjælp til mindre opgraderinger af data i DAS-databasen. Behovet er sikkert udbredt, men det kan være vanskeligt for den enkelte bruger at overskue, hvordan opgraderingen skal tilrettelægges og gennemføres i en travl hverdag. Ud fra forespørgslerne har vi samlet en række opgraderinger, som vi tilbyder gennemført for et beskedent beløb:

- konvertering af brønddimensioner fra m til mm i Access-databasen.
- konvertering af DAS2000 database til DAS2002 (inkl. brønddimensioner i mm.)
- opdatering af brøndrapporterne med til og fra brønde (i Access-databasen)
- opdatering af anlægsår i ledningskemaet ud fra anlægsår angivet i knudepunktsskemaet.
- I forbindelse med kontrol af DAS-databasen er der en række kontroller, der kan være interessant at gennemføre, f.eks.:
  - Er ledningsdimensionen i ledningskemaet i overensstemmelse med brøndrapporterne?
  - Er ledningsbundkoter i overensstemmelse med nedstik målt i brønde?
  - Indeholder databasen de data, den skal? F.eks. til benchmarking, hvor længder, dimensioner og anlægsår bl.a. skal være registreret på samtlige ledninger.

Kontrollerne vil vi dokumentere i form af en rapport.

Hvis du sidder med et konkret problem, så ring og forhør nærmere. Vi finder altid en løsning og en pris.

DAS organisationen udvides løbende

I februar udsendte vi en beskrivelse af DAS-organisationen. Siden har vi knyttet endnu en kollega til DAS-gruppen i Aalborg, som vi gerne vil præsentere her.

Kirsten Kjær Andersen,
civilingeniør
(NIRAS, Aalborg)

Samtidig benytter vi lejligheden til at sætte ansigt på vores to kollegaer, der til daglig er placeret på kontoret i Allerød:

Hans Peter Jensen
civilingeniør
(NIRAS, Allerød)

Steen Overballe Petersen,
civilingeniør
(NIRAS, Allerød)

DAS juni 2004

Redaktør (ansvh.):
Nis Burchardt

Redaktionssekretær:
Dorte Juul Sørensen

Layout & Tryk
Budolfi Tryk ApS

Adresseændringer og lignende:
Dorte Juul Sørensen
tlf.: 9630 6541
fax: 9630 6464
e-mail: uls@niras.dk

NIRAS
Vestre Havnepromenade 9
Postboks 119
9100 Aalborg
tlf. 9630 6400

Sortemosevej 2
3450 Allerød
tlf.: 4810 4200

Åboulevarden 80
Postboks 615
8100 Århus C
tlf.: 8732 3232

niras@niras.dk
www.niras.dk

Projektweb:
<http://projweb.niras.dk/das>

NIRAS
-råd du kan regne med